

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vsim častitim gospodom naročnikom, podpornikom in prijateljem voščijo „Dol. Novice“ veselo „alelujo!“

Dolenjska naj se oglašá!

Pritoževali so se odlični domoljubi dolenjski o tem, da se med kandidate za kupčijsko in obrtno zbornico ni postavil niti jeden „Dolenjec“, dočim se je na Gorenjsko in Notranjsko vsaj malo oziralo. Že so hoteli nekateri na svojo pest nekaj „dolenjskih“ kandidatov postaviti in za-nje potegovati se, ko se spomnijo, da se nijeden Dolenjec pri volilnem shodu za dolenjske kandidate oglasil ni. Torej bi bilo to prepozno nasvetovanje zoper red v narodnih zadevah, katerega domoljubni Dolenjci rušiti nečejo, če tudi se jim zdi, da so njih zadeve na škodi. Iz tega malostnega dogodka pa izvira za Dolenjce velik nauk, da se morajo s a m i oglašati.

Dolenjska je skoro skozi in skozi rodovitna, a vendar se je do zdaj na njo vse premalo oziralo, premalo, ker bi bila sicer njena rodovitnost veliko večji dobiček prinašala Dolenjcem samim, pa tudi skupni deželi. Pa tudi v narodnem oziru bila je naša pokrajina zaspana. Kako bi bila sicer

večkrat po nemško mislečih gospodih zastopana v deželnem in državnem zboru!

V narodnem oziru giblje se Dolenjska (razen Belokrajine) še le kacic 5 let prav odločno. Z dozidanjem „Narodnega doma“ in vrlim slovenskim županom dobili so Novomeščani precejšno narodno srčnost. Krčani osnovali so si narodno bralno društvo, jednako Žužemberčani in drugi. Spi le vse še v Radečah; Mokronog in Kostanjevica se bosta pa že še kolikor toliko prebudila. „Dolenjske Novice“ bodo širile pouk v slehernem oziru, in narodnost jim nikakor ne bo deveta briga. Na narodni podlagi osnovane posojilnice v Metliki, Črnomlji in Krškem skrbele bodo za zboljšanje materialnega blagostanja; da bi se tem zadrugam le še druge pridružile, čim prej tem boljše. Kmetijski razstavi imeli smo do sedaj le še dve, jedno v Novem mestu in lani drugo v Krškem. Obe ste pokazali, zlasti pa poslednja, za kakošne lepe pridelke je Dolenjska po svojem ugodnem podnebjji pripravna.

Po malem se Dolenjska oglašá in giblje. Za Dolenjce prepotrebno kmetijsko šolo smo menda izprosili, vsaj smo se dostokrat za-njo oglašali. Novomeška kmetijska podružnica je v 12 letih za-njo dvanajstkrat prosila. — Kmetijska družba

Podlistek.

Nekdaj in sedaj. (Dalje.)

Stari oče, ki to bereš, zakaj si se vendar prijel za glavo, žalostno pogledal, ter djal: grozni ljudje to, nedolžno dete se jim ni smililo?! Da, da grozni ljudje brez srca! — Pa povedal bom še tebi nekaj, kar te bode še bolj pretresnilo: Čuj!

Gospodaril si dolgo. Trudil si se ter potil; z žalji na rokah si se prizadeval, da preskrbiš svojo deco, vsaj „po revščini“ — potlej si pa izročil hišo in gospodarstvo svojemu sinu, izgovorivši si le mal poboljšek za stare dni. Želiš si pač, da ti je sin hvaležen, da te ljubi in spoštuje, ti v tvojih nadlogah pomaga, kakor se spodobi, — in prav imaš, da to tirjaš, v četrtej zapovedi se Bog sam za te poteguje, ni torej čudno, da ti bitko presune srce, ako vidiš, da te tvoj sin ali

zet ali sinaha zaničuje — prezira. Verjamem, to peče. — Pa poglejva nazaj v prejšnje čase, še midva, stari prijatelj, kako bi se ti bilo prej godilo?

Res je sicer, Špartanci kakor Rimljani so učili, da se starčki spoštujejo; ali to spoštovanje je imelo gotove meje. Le prerado se je zgodilo, da so se bolehavih, nezmožnih in nepotrebnih, oslabelih starčkov naveličali. Življenje jim je samim nadloga, smrt pa dobrota, tako so mislili — in iz usmiljenja so jih morili. — V Rimu je zgubil starček s šestdesetim letom vse pravice. Stari Lačjani so jih metali z mosta v vodo; Kantabričani jih na necej skali zmečkavali. Zgodovinarja Herodot in Strabon pripovedujeta celo, da so Masageti jeli meso svojih starih, ko so jih poprej iz usmiljenja umorili.

„Ti ljudje niso imeli srca!“ praviš. Niso ga imeli — sploh pred Kristusom ni bilo usmiljenja. Zaničevano je bilo uboštvo, kletó in sovraženo,

je lepo živino do zdaj največ le Gorenjcem dajala, letos je vendar obljubila, da bode živino muriškega plemena tudi v Rudolfovem po dražbi prodajala.

Za boljše prevažanje se je v najnovejšem času nekaj storilo, omenjam naj cesto in poštno zvezo iz Kočevja v Črnomelj. Strma cesta čez Gorjance v Metliko začela se bode polagoma prelagati. — Kar Dolenjci neobhodno potrebujemo, je: 1. Dolenjska železnica, za katero se vsa dolenjska stran brez izjeme tako živo zanima. (Da bi le tudi naši zastopniki na Dunaji za-njo še več storili!) 2. Vinarska in sadjerejska šola, brez katere si izboljšanje našega vinarstva in sadjerejstva misliti ne moremo. Ako nam naši poslanci te kmalu ne izposlujejo, bode narod razjarjen do skrajne meje.

Najboljše vinograde po desnem bregu Krke nam trsna uš razjeda; posestniki poprašujejo že po ameriških trtah, a tega jim človek še povedati ne more, kje bi se dobile. Tukaj je treba pomoči od strani kmetijske družbe. Poleg denarnih zadrug, posojilnic, nam je treba i gospodarskih zadrug, ki bi se pečale zlasti z izvažanjem v daljne kraje naših najiminitnejših pridelkov, vina in sadja.

Kmetijske razstave nekaj koristijo, to se ne da tajiti. Zato naj se osnujejo še po drugih krajih Dolenjske, v Metliki, v Radečah, v Mokronogu in drugod. Mnogo nas še dela čaka, in ljudstvo v obče hvaležno pomaga, da bi se to in ono zvršilo. Le težko je dobiti domoljubnih mož, ki bi se požrtvovalno na čelo postavili temu in onemu podjetju. Tu pa tam še sicer tiči domoljub, a oglasi se ne. Omikani gospodje pomagajte našim ljudem, hvaležni vam bodo!

zaničevana slabost, bolehnost, oslabelost. Tako kruto je nad človeštvom gospodavala neusmiljenost, da v celih 4000 letih pred Kristusom niti ene bolnišnice, niti ene hiralnice, za uboge niti ene sirotišnice za sirote niso napravili.

Kolika sprememba sedaj mimo nekdam! Pa kdo jo je napravil? On, ki je govoril zlate besede: Blagor ubogim, ker njih je nebeško kraljestvo! On, ki je djal: kar ste komu izmed najmlajših storili, to ste meni storili — on naš izveličar Jezus Kristus je prenovil zemlji obličje. Da je temu res tako, vidimo že iz tega, ker se godi ondi, kjer ni krščanske vere tudi dandanes še ravno tako. V Kini poberó katoliški misijonarji vsako leto veliko tisuč izpostavljenih otrok, da jih krstijo in izredé. Tako je: nevernik svojo krv zameta, kristjan, učenec Jezusov, tujega otroka sprejema — redi in ljubi.

(Dalje prih.)

O dolenjski železnici

se je že veliko pisalo in govorilo. Pa predno jo bomo dobili, bo gotovo še veliko potrebnega in nepotrebnega govorjenja in pisarenja. Navadno se misli, da bode šla iz Ljubljane čez Trebnje, na Novomesto in dalje v Belokrajino do Karlovca. Tako si mnogi želé. Da bi to šla, to priporoča v „Ljubljanskem Listu“ domoljub iz Trebnjega. Proti koncu pravi med drugim tako-le:

„Kako vse drugače bi bilo na Dolenjskem, če bi železnica po nji drdrala, vse svoje pridelke bi kmet lahko prodal, z veselo roko bi prijel na novo za delo, umno obdelovanje bi se povzdignilo, in naši kraji bi bili kmalu raju podobni. Naš dolenjski kmet rad posnema, če kaj dobrega in koristnega vidi, ali mnogokrat mu za to manjka novcev, ker mu ravno vse, kar ima za prodaj, ostaja. Ravno to pa bode tudi glavni vzrok, da bodo kmetije razpadle in se razkosale.

Dolenjska železnica bi bila pa tudi progá, po kateri bi se dal Solun, veliko mesto ob egejskem morji na Turškem, po najkrajšem potu zvezati z našimi deželami; na to se bode gotovo delalo, če ostanejo Bosna in Ercegovina v naši posesti; da bode potem ta železnica gotovo dobiček dajala, o tem ni dvojbe. Kako bi pa železnica izhajala, če bi se od Rakeka s karlovško vezala, to je silno kočljivo vprašanje. Gotovo pa je, da se bodo jedenkrat vse železnice podržavile, tako bode tudi do tega prišlo, da se podržavi dolenjska železnica, če se bode sploh katerikrat gradila, in če ne bode imela dovolj dohodkov, kar je lahko dvojiti, če se izpelje progá Rakek-Kočevje; kdo je bode potem vzdrževal nego Dolenjci? In ali bode to modro, če se bode plačevalo za stvar, katera bi utegnila samo dvema okrajema na korist biti, v tem ko bi pri progí Ljubljana-Novomesto-Črnomelj imelo osem sodnijskih okrajev očitno korist?“

Posestniki kopljite zlate zaklade!

Posestniki se od leta do leta posebno v naši mili slovenski domovini bolj in bolj pritožujejo, da so slabi časi. Nekteremu posestniku se v resnici že tako hudo godi, da včasih več ne zmaga silnih davkov. On in njegova žena sta bosa, otroci nagi, zastradani. Dostikrat še pri hiši vinarja ni, da bi si potrebne soli kupil. Ima sicer njivo; pa tamkaj je komaj toliko pridelal, da bode zamogel za veliko silo varčno se preživeti do pol zime, ali kaj potlej? — Hajdi v mesto po zrnje, in če drugače ni pa na up! Ima sicer še več spašnikov in takih krajev, kjer ni za njivo pripravno, kjer razun